

Nekopogi kovács

Hiába kotorászok a mesetarisznyám fenekén, ma nem találok benne vidám bohóságot. Elfogyott a tarka mese, kihullottak a mosolygó históriák. Egyre csak a Nekopogi kovács története jár az eszemben. Úgy, ahogy tőle magától hallottam néhány esztendővel ezelőtt.

Balogh Demeter lett volna a becsületes neve, de az egész falu aranykovácsnak hívta a régi jó világban. Azért hívták így, mert aranyat ért a mestersége. Egész nap bűgött a fujtató, szállt a szikra, csattogott a pöröly a kovácsműhelyben. Üllője előtt soha üres kézzel nem dologtalankodott az aranykovács. Hanem akárhányszor éjszakával toldotta meg a napalt, ha sok volt a munka. Ennek örült ő nagyon, mert így gyarapodott a gazdaság. Volt már háza, földje, szőleje s rakással az ezüst forint a ládafiában.

– Könnyű neki – mondogatták az emberek –, mert akinek olyan derék, szorgalmas felesége van, annak játék az élet. Gondot felez, örömet kétszerez a jó asszony a háznál. Hát még a kislánya, az aranyhajú Piroška! Angyalt nem lehetne annál szebbet festeni az oltárra! Csak szereti a jó Isten ezt az aranykovácsot!

De meg is érdemelte Balogh Demeter, hogy jól menjen sora. Szorgalmának maga látta hasznát, emberségtudásáért mindenki szerette, jó szívét áldották a falu szegényei. Szelidségre, jó kedvre, se volt neki párja. Egész nap oly vidáman füttyörészett, hogy még a nótás rigó is megirigyelhette volna. S mikor estenként letette a kormos bőrkötőt és ölibevette a kislányát, míg a felesége csendesen dúdolgatva vasalhatta a kis patyolatszoknyákat, babafőkötőt, boldogan sóhajtott föl az aranykovács:

– Nincs tinálatok nagyobb kincs a kerek ég alatt.

De nem sokáig tartott Balogh Demeter boldogsága. Felesége meghalt. Kivitték a jó asszonyt a temető szomorúfűzfái alá s magára maradt az aranykovács az aranyhajú Piroškával.

– Kicsi virágszálam – gügyögött neki elfojtott sírással –, mi lesz most már mibőlölünk?

– Ne félj, aputám – vigasztalta a csöppség –, főzöt én teneted levestét, de a Bodjinak nem adunt belőle.

Parányi kezével összeszedte a műhelyben a vasreszeléket, a törött patkódarabokat: azokból főz ő az apukájának finom csipedett leveskét. Az apja pedig nekifordult arccal a falnak, hogy kisírja magát, de aztán megint csak az üllőhöz lépett, hogy érne ő rá a sírásra, mikor úgy várja a munka? És bűgött a fujtató, szállt a szikra, csattogott a pöröly, de sose füttyörészett többet az aranykovács. Temetői szomorúfűzfák tövébe az ő jókedvét is eltemették.

Jajgató fájdalomnak legjobb altatója a munka. Most még ezerszer jobban szerette a kislányát, mint azelőtt. Aranyhajú Piroška nőtt, növekedett, egyre

Reich Károlynak az e címen megjelent egykori Móra-kötet címlapjára tett, az elbeszéléshez készített grafikája

szébb lett testben, lélekben. Kacagásától csengett a ház, mint madárszótól az erdő.

– Szemem fénye, aranyos pintyőkém – simogatta ragyogó haját az édesapja –, mit szeretnél karácsonyra? Csengős nyulat, táncoló babát, égig érő karácsonyfát?

– Nincs nekem kívánságom se egyikre, se másikra. Azt szeretném, ha az én apuskám ne lenne mindig ilyen szomorú. Hanem nevetnél, danolnál te is, mint a többi emberek.

De karácsonyra az édesapa még szomorúbb lett. Egyetlen Piroškáját megfojtotta a torokgyík. Kivitték az aranyhajú Piroskát az édesanyja mellé s a nagy üres házban egyes-egyedül maradt az aranykovács.

Ahogy a temetés napján bezárta a műhelyt, ki se nyitotta többet. Semmivel a világon nem törődött többet. Emberek közé nem járt, a hozzáménőket nem eresztette be. Földjét, szőlejét fölverte a gaz, eszébe se jutott neki. Szerszámaikat a bezárt műhelyben belepte a rozsdas s a falubeliek egész elszoktak onnan. Nem hívták már aranykovácsnak, hanem Nekopogi kovácsnak.

Nem bánt ő semmit a világon. Telt, múlt az idő s ő egyre ott ült kis szobájában s merően nézett maga elé. A tükör alatt volt fölakasztva a kislánya arcképe, oda-odaállt eléje s elkezdett vele beszélgetni.

– Itt hagytál. Nem szeretted. Aranyos pintyőkém, mi keresnivalóm van nekem most már a világon?

Az arckép csak nézett, nézett rá, mintha mondani akart volna valamit.

– Ugyan mit akarhat, mit? – tűnődött a Nekopogi kovács.

De sehogy se találta el.

Egyszer aztán megértette. Csúnya, zimankós teleleji időben szokás szerint üldögélt a szobában, mikor hirtelen rányitották az ajtót. Egy drótos tót lépett be rajta, hátán batyuja, öliben nagykendőbe takargatva a kislánya. Szánalom volt őket nézni. Szellős nyári gúnyjában, rongyos bocskorában didergett a tót s gémberedett kezecskéjét félenken nyújtogatta ki kendője alól a szép kékszemű, lenhajú kislány.

– Jó napot kívánom! – köszönt alázatosan a drótos.

– Edd meg, ha jó! – mordult rá haragosan a Nekopogi kovács.

– Kérek valami munkacska, drotozni, nagy jó uram.

– Ha csak ezt a rongyos életet össze nem foltozod – motyogta a kovács s keserűen tekintett az arcképre.

Aranyhajú Piroska mintha szemrehányóan csóválta volna meg fejecskéjét a képen. A kovács valamivel szelídebben szólt a drótoshoz:

– Mit jársz télvíz idején ezzel az ártatlan teremtéssel?

– Nagy baj érte engemet – fakadt sírva a drótos – meghalt az enyim felesig.

Nekopogi kovács hirtelen befordult a kamrába s kihozott egy nagy bundát.

– Jó ember – mondta a tótnak –, munka énnálam nem akad, hanem vegye föl ezt a bundát. Ebben majd nem fázik.

Míg a drótos hálálkodva öltözködött, Nekopogi kovács megint a kamrába motozott. A rossz csizmák közt válogatott, de egyik lyukasabb volt, mint a másik. Aztán elmosolyogta magát s kifordult a szobába és lehúzta a lábáról a csizmát. Odatette a tót elé:

– Nézze csak, atyámfia – rebegete szégyenlősen – ez a csizma nekem szűk. Próbálja meg, jó lenne-e magának?

Szegény tót ember erővel kezét akart csókolni, ahogy belebújt a ruhába s még az utcáról is egyre áldatta az Istennel a kovácsot. Ez meg odaállt az arckép elé s nézte könnybe lábadt szemmel, ahogy az arckép elkezd mosolyogni. S hirtelen eszébe jutott valami a kovácsnak, utána szaladt a tótnak:

– Kerüljön csak vissza, barátom! – elfelejtettem valamit.

Mire visszajöttek, akkorra kiszedte a kovács a ládájából az aranyhajú Piroska féltve őrizgetett ruháit. A jó meleg gúnyácskát, a bélelt kis cipőket, a bodros szőrű sapkácskát. S úgy felöltöztette a kis tót lányt, hogy öröm volt nézni.

– Csupa grófkisasszony lette a Hanka – kacagott a drótos s mint a záporosó, hullott a könnye, mikor elment.

A gazda pedig nagy, nagy melegséget érzett a szíve körül, ahogy odaállt a kép elé:

– Jól tettem-e aranyos pintyőkém?

– Édes jó apám – ragyogott a kép.

Nekopogi kovács megint kinyitotta a műhelyajtót. És megint búgott a fúvó, szállt a szikra, csattogott a pöröly. Amit keresett a kovács, mind a szegények közt osztotta szét. Mikor meghalt békeességben, derült lélekkel, az egész határ szegénye megsiratta.

Eifert János: Városliget, Király-domb télen